

SISTEMA D'AVALUACIÓ PER PORTAFOLI: UNA ANÀLISI DE CASOS DE LA UNIVERSITAT DE GIRONA

Núria Pascual
nuria.pascual@udg.edu

Maria Pallisera
maria.pallisera@udg.edu

Marissa Molinas
marissa.molinas@udg.edu

Universitat de Girona

Resum

El portafoli és una eina complexa i polivalent que aplicada a l'aprenentatge i avaluació dels coneixements, permet resultats molt satisfactoris en situacions molt dispars tant per la tipologia de les matèries com pels objectius docents. La utilitat del portafoli rau en el potencial per identificar habilitats i/o coneixements de l'alumne que passarien desapercebuts amb el sistema tradicional i per fomentar un aprenentatge autoreflexiu.

Els tres casos que s'exposen són tres exemples d'ús del portafoli per a l'aprenentatge i l'avaluació de coneixements en l'àmbit universitari que tenen lloc en els camps de les ciències socials i de les ciències experimentals a la Universitat de Girona. Responen a tres situacions i tres objectius docents diferents. L'anàlisi d'aquests tres casos exemplifica la flexibilitat del portafoli i permet comparar els resultats en matèries i situacions dispars.

Text de la comunicació

El sistema d'avaluació per portafoli és una eina complexa i polivalent que aplicada a l'aprenentatge i avaluació dels coneixements, permet resultats molt satisfactoris en situacions molt dispars tant per la tipologia de les matèries com pels objectius docents. La utilitat del portafoli rau en el potencial per identificar habilitats i/o coneixements de l'alumne que passarien desapercebuts amb el sistema tradicional i per fomentar un aprenentatge autoreflexiu.

El portafoli es defineix com un recull de mostres seleccionades per l'estudiant que serveixen per evidenciar el progrés, l'abast o la qualitat dels coneixements i/o habilitats assolides. En general consisteix en una carpeta o dossier que inclou mostres del treball per ser avaluades i uns fulls de diàleg en els quals l'estudiant aporta criteris per a la valoració. És bàsic les mostres siguin ben representatives del treball. L'avantatge del portafoli és la gran versatilitat per incloure mostres obtingudes de fonts diferents i en moments diferents del curs i la capacitat de poder-les substituir per altres mostres més elaborades en funció de nous assoliments i progressos per esmenar aquells aspectes deficitaris abans de l'avaluació final. Es tracta doncs d'un recull pautat però flexible o canviant. Els fulls de diàleg són un instrument de comunicació entre alumne i professor i ajuden fomentar un aprenentatge crític i reflexiu.

Considerant la gran varietat de tipologies de les matèries docents i la varietat d'objectius docents als quals es pot aplicar el portafoli, es fa difícil sintetitzar de manera ràpida, senzilla i precisa els requeriments principals del mètode en cada cas. En general, hi ha quatre elements que cal considerar en l'aplicació d'aquest sistema d'avaluació: una definició clara del contingut del portafoli; establir una estratègia de com es gestionarà el

portafoli (calendari d'entregues...), definir amb precisió com s'avaluarà (criteris que s'aplicaran); i fer una previsió de mesures per què els estudiants entenguin la importància de l'aprenentatge reflexiu i participin en el procés.

Els tres casos que s'exposen a continuació són tres exemples d'ús del portafoli per a l'aprenentatge i l'avaluació de coneixements en l'àmbit universitari que tenen lloc en l'àmbit de ciències socials i de les ciències experimentals a la Universitat de Girona. Els tres casos, desenvolupats respectivament per Maria Pallissera a la Facultat de Ciències de l'Educació, Núria Pascual a la Facultat de Dret i Marissa Molinas a la Facultat de Ciències, responen a tres situacions i tres objectius docents diferents. L'anàlisi d'aquests tres casos exemplifica la flexibilitat del portafoli i permet comparar els resultats en matèries i situacions dispars.

Cas 1.- El portafoli com a eina d'aprenentatge i avaluació

Context:

L'experiència que presentem en aquestes pàgines es desenvolupa en l'assignatura *Introducció als Àmbits de l'Educació Social*. És una assignatura obligatòria de primer quadrimestre de primer curs, per tant el grup sol ser nombrós (entre 75 i 80 alumnes). Es tracta d'una assignatura en la que dominen bàsicament els continguts de caràcter descriptiu relacionats amb el perfil de l'educador social. L'objectiu general d'aquesta assignatura és conèixer els elements que expliquen la configuració de l'Educació Social al nostre context, així com els trets bàsics dels seus principals perfils i els principals àmbits d'intervenció.

El que pretenem bàsicament amb aquesta experiència és portar a terme un canvi en el sistema d'avaluació de l'assignatura, orientat a:

- Plantejar per a l'assignatura un sistema d'avaluació que no valori únicament els suposats resultats de l'aprenentatge, sinó que permeti tant als estudiants com a la professora fer un seguiment del procés d'ensenyament/aprenentatge dels continguts de l'assignatura, i d'emprendre les accions per anar-lo conduint.
- Oferir als estudiants un sistema d'avaluació que es converteixi en un sistema de treball en el que ells esdevinguin realment els protagonistes del seu aprenentatge.
- Fer perfectament conscients i presents al llarg de tot el procés d'ensenyament-aprenentatge quins són els criteris d'avaluació. I relacionar aquests criteris no només amb els continguts de l'assignatura, sinó amb les pròpies funcions professionals dels educadors i les educadores socials.
- Tenir en compte, en el procés formatiu i en l'avaluació, continguts procedimentals (per exemple, capacitat de treball en grup) i actitudinals (per exemple, la sensibilitat per les problemàtiques socials) que en els sistemes tradicionals d'avaluació són molt difícils d'abordar.

El portafoli

1. *L'índex de la carpeta.* L'índex relaciona de forma ordenada les diferents mostres d'activitats o treballs que els estudiants han de col·locar a la carpeta. Tot i tractar-se d'una carpeta a realitzar en grup, s'inclouen també algunes mostres d'activitat individuals, així com mostres de caràcter optatiu. Aquestes darreres poden ser realitzades indistintament en grup o de forma individual.

L'índex de la carpeta és el següent:

<p>1. Presentació: L'educadora/ educador social, un professional de l'educació avui</p> <p>Mostra 1.1. Elabora un escrit en el que facis una aproximació a la figura de l'educador social (amb quina població treballa, en quins espais, amb quins professionals, quina intervenció realitza...). (Cal que ho facis durant el mes de setembre)</p>
<p>2. L'educació al context social actual: Els reptes de l'educació social al món contemporani.</p> <p>Selecciona tres mostres d'activitats que plantegin els principals reptes als que s'enfronta l'educació avui. D'aquestes tres mostres, una ha d'estar basada en una font de documentació especialitzada (Mostra 2.1.) i una altra en un article recent de diari (Mostra 2.2.). La tercera és lliure (Mostra 2.3.). No t'oblidis de justificar el per què.</p>
<p>3. D'on venim (i per què) (o per què l'educació social avui al nostre país és com és)</p> <p>Mostra 3.1. Selecciona una font de documentació d'on extreure informació rellevant sobre el procés de professionalització de l'educació social al nostre país relacionant-lo amb l'evolució de les condicions socials i polítiques de la nostra història recent.</p> <p>Mostra 3.2. Proposa una altra mostra que aportí informació sobre el tema.</p>
<p>4. Cap a on anem (i per què) (les tendències de futur, les perspectives, cap a on va l'educació social: els espais d'intervenció, el desenvolupament professional de l'educadora/or social...)</p> <p>Mostra 4.1. Resum de la sessió de síntesi de les pràctiques d'aula, a partir dels diferents ítems proposats: semblances i diferències entre les funcions dels educadors i educadores socials en els diferents àmbits de treball; perspectives de futur en cada un dels àmbits... i per què.</p> <p>Mostra 4.2. Exposar una altra mostra d'activitat que aportí informació sobre aquest tema, complementant la informació anterior.</p>
<p>5.Revisió de la presentació inicial:</p> <p>Mostra 5.1. què afegiries a la presentació inicial, i per què? Modificaries o matisaries alguna cosa? Per què?</p>
<p>*6. Reflexions, preguntes que s'han anat generat al llarg de l'aprenentatge... (optatiu) (Mostra 6.1.)</p>
<p>7. Annexos</p> <p>Mostra 7.1. Esquema-resum (1 cara de foli) dels principals continguts dels temes 2 i 3.</p> <p>Mostra 7.2. Fitxa-resum del treball realitzat en grup (s'entregarà la fitxa a la segona sessió de seguiment)</p> <p>Mostra 7.3. Fitxa-resum del treball individual realitzat (s'entregarà la fitxa a la segona sessió de seguiment)</p>

* El tema 6 és de caràcter optatiu

En l'índex, s'indiquen les mostres mínimes a adjuntar per cada tema, de les quals la majoria són en grup, però algunes són individuals:

- Per elaborar en petit grup: 1, 2, 3, 4, 5, 7.2.
- Per elaborar individualment: 7.1, 7.3
- Indiferent:6

S'indica als estudiants que la carpeta ha de recollir les mostres d'activitat que el grup d'alumnes valori que pot mostrar millor l'aprenentatge realitzat, per cada un dels temes i a partir dels criteris d'avaluació i de les indicacions concretes que es donin. Les mostres

poden ser de molt diversos tipus (esquema, resum de lectura, mapa de conceptes, anàlisi d'una pel·lícula o documental, anàlisi d'una entrevista, comentari d'un text o article...); algunes vénen preestablertes per la professora, d'altres les ha d'escollir l'alumne.

2. *Fitxa d'avaluació.* El full d'avaluació s'inclou a la carpeta i és l'espai de comunicació escrita entre estudiants i professora sobre l'evolució de la carpeta. En aquest full la professora anota l'avaluació que fa del material de la carpeta a cada una de les sessions de seguiment, així com les observacions sobre el treball realitzat pel grup. La fitxa conté els criteris d'avaluació i l'espai per fer la valoració de cadascun d'ells a les successives sessions de seguiment. També conté l'espai per fer altres valoracions escrites sobre l'evolució del treball dels estudiants.

Els criteris que tenim en compte per l'avaluació d'aquesta assignatura són els que figuren a la columna corresponent de la següent fitxa d'avaluació:

Fitxa d'avaluació

Criteris d'avaluació *	Revisió 1 Data _____	Revisió 2 Data _____	Revisió 3 Data _____
a) Presentació ordenada, clara i neta			
b) Correcció i claredat en la comunicació escrita			
c) Capacitat d'argumentació i justificació de les opinions defensades			
d) Utilització correcta i precisa de la terminologia educativa pròpia dels continguts treballats			
e) Comprensió i integració dels conceptes bàsics relacionats amb els continguts de l'assignatura.			
f) Capacitat de comprensió i anàlisi de les situacions educatives, valorant les diferents dimensions i perspectives implicades			
g) Capacitat d'establir relacions entre les dimensions social, política, econòmica i diferents situacions d'intervenció en educació social			
h) Capacitat de treballar en grup de forma cooperativa per assolir objectius comuns			
i) Recerca de fonts de documentació que permetin ampliar i aprofundir els continguts treballats a classe			
j) Sensibilitat per les problemàtiques socials			

* Es valorarà cada criteri en una escala d'1 a 5

Comentaris professora **

Revisió 1
Revisió 2
Revisió 3

Comentaris alumnes **

Revisió 1
Revisió 2
Revisió 3

**Utilitza, si cal, el darrere d'aquest full per fer els comentaris

3. *La rúbrica.* Constitueix la guia per a l'avaluació, per aquest motiu també s'entrega als estudiants per tal que disposin de la màxima informació sobre els criteris d'avaluació.

Estratègia de gestió i avaluació

- *La primera sessió* es dedica íntegrament a la presentació del sistema d'avaluació per carpetes, explicant les seves possibilitats i concretant-les en el context de l'assignatura que es demanava.

Introducció als àmbits de l'educació social

Avaluació de l'assignatura

Tal com es concreta al programa, els crèdits teòrics de l'assignatura puntuen sobre 7 i els crèdits pràctics sobre 3 punts. Aquest full concreta com es realitza l'avaluació dels crèdits teòrics a partir de la **carpeta** o **portafolis** (per l'alumnat que opti per aquesta modalitat d'avaluació). El portafolis consisteix en una col·lecció de mostres de treball de l'alumnat que estan ordenades seguin uns criteris prefixats amb la finalitat que cadascú demostrï el que millor pot fer o ha après. Seguidament s'exposen algunes pautes bàsiques del sistema que emprarem:

Treballarem en **grups de 6 persones**. A l'índex de la carpeta s'indicaran quines de les mostres d'activitat han de ser individuals i quines grupals. Si es vol, es poden adjuntar a les mostres grupals activitats individuals (però no és necessari).

Cada grup utilitzarà una carpeta d'anelles amb separadors on recollirà les mostres triades a partir de l'índex temàtic.

La carpeta es dipositarà al despatx de secretaria. A cada carpeta hi ha de tenir accés en cada moment el grup d'estudiants que la realitza i la professora. Ens podrem comunicar mitjançant la fitxa d'avaluació.

El **seguiment** es realitzarà al llarg del quadrimestre, a classe i a l'espai de tutories. Cada grup haurà de realitzar, com a mínim, tres sessions de seguiment

- *El seguiment del treball de cada grup es fa mitjançant tres tutories.* Cada grup tria l'espai de tutoria a partir d'una oferta prèvia. El grup es compromet a dipositar la carpeta com a molt tard el dia abans a l'espai de tutoria pactat, per tal de facilitar la revisió prèvia. D'aquesta manera, s'assegura que a la sessió de tutoria la professora hagi disposat de temps per revisar els exercicis presentats. Durant la sessió de tutories es revisa l'adequació de les mostres als requeriments de l'índex, així com la redacció i la correcció i rellevància de les opinions plantejades. Els estudiants comenten les dificultats trobades per elaborar les mostres. A les sessions de tutoria s'intenta relacionar el treball presentat pel grup amb els continguts de l'assignatura treballats a classe. Fruit del treball realitzat fins el moment de la primera tutoria, es realitza una primera avaluació del treball realitzat, suggerint al grup en els casos necessaris la conveniència de revisar alguna de les parts del treball. Al final de la tutoria s'explica individualment a cada grup el treball a realitzar a partir d'aquell moment i s'acorda la data de la següent tutoria.

A la primera tutoria el dubte més extès dels estudiants era el sentit d'esmentar en la fitxa de presentació, els criteris d'avaluació que els semblava que feien entrar en joc en cada una de les mostres. Quan se'ls explicava que era per fer-los conscients del seu aprenentatge i per ajudar-los a prendre consciència dels processos que intervenien en els treballs realitzats, entenien la utilització d'aquest element en la fitxa de presentació.

Un tema que va aparèixer reiteradament a aquesta primera sessió va ser la dificultat de relacionar la mostra presentada amb els requeriments de l'índex

(concretament en el les mostres requerides pel tema 2). Va ser necessari incidir especialment en la necessitat de justificar per què i com les mostres escollides (fonts documentals a triar pels grups) es relacionaven amb el tema (els reptes de l'educació en els moments actuals).

Per part de la professora, les dificultats van ser en l'avaluació de les mostres utilitzant els criteris establerts. Alguns dels criteris seleccionats són realment difícils d'operativitzar, de traduir en una xifra. Llavors ens vam obligar a reflexionar sobre els indicadors observables que ens poden proporcionar informació sobre cada un dels criteris contemplats. Així vam iniciar l'elaboració d'una guia de correcció que ens facilités l'avaluació del treball dels estudiants, necessària com a suport per a l'avaluació. Amb la repetició de l'experiència, la guia de correcció s'ha convertit en la rúbrica que presentem tot seguit:

Rúbrica amb els criteris d'avaluació:

Criteris d'avaluació	5 (referència)	4	3	2	1
a) Presentació ordenada, clara i neta	1.Material ordenat clarament segons l'índex 2.S'ha revisat el treball abans d'entregar-lo 3.Quan es fan esmenes de mostres presentades anteriorment, s'indiquen clarament de manera que el treball nou aparegui correctament diferenciat 4. El treball es presenta de forma acurada	1.Material ordenat clarament segons l'índex 2.S'ha revisat el treball abans d'entregar-lo 3.Quan es fan esmenes de mostres presentades anteriorment, s'indiquen clarament de manera que el treball nou aparegui correctament diferenciat 4. La presentació és millorable	1.Material ordenat però no s'ha trobat la forma d'indicar-ho clarament 2.S'ha revisat el treball abans d'entregar-lo 3.Quan es fan esmenes de mostres presentades anteriorment, no s'indiquen clarament de manera que el treball nou no apareix clarament diferenciat 4. El treball es presenta de forma acurada	1.Material ordenat però no s'ha trobat la forma d'indicar-ho clarament 2.S'ha revisat el treball abans d'entregar-lo 3.Quan es fan esmenes de mostres presentades anteriorment, no s'indiquen clarament de manera que el treball nou no apareix clarament diferenciat 4. La presentació és millorable	1.Material poc ordenat 2.No es percep que s'hagi revisat el treball abans d'entregar-lo 3.Hi ha dificultats per percebre quines són les esmenes que ha fet el grup 4. El treball es presenta de forma acurada (si el 4 no es compleix = 0)
b) Correcció i claredat en la comunicació escrita (inclou correcció ortogràfica i sintàctica)	1.ortografia correcta 2.sintaxis correcta 3.Coherència entre la correcció sintàctica i ortogràfica de les diferents mostres 4.S'especifica clarament per què s'ha triat la mostra 5.En les mostres queda sempre clar el missatge que es vol transmetre, 6.El missatge està d'acord amb el que s'indica a l'índex de la carpeta	1.ortografia correcta 2.sintaxis correcta 3.Coherència entre la correcció sintàctica i ortogràfica de les diferents mostres 4. Un dels punts 4,5,6 (ref) no es compleix en alguna de les mostres.	1.ortografia correcta 2.sintaxis correcta 3. <i>Es percep una sensible manca de coherència entre la correcció sintàctica i ortogràfica de les diferents mostres</i> 4.S'especifica clarament per què s'ha triat la mostra 5.En les mostres queda sempre clar el missatge que es vol transmetre, 6.El missatge està d'acord amb el que s'indica a l'índex de la carpeta	1.faltes d'ortografia i/o 2.errors sintàctics (hi ha algunes frases que no s'entenen) 3.Els punts 4,5,6 (ref) es compleixen	1.faltes d'ortografia i/o 2.errors sintàctics (hi ha força frases que no s'entenen) 3.Algun dels 4,5,6 (ref) no es compleixen (si no es compleix cap d'aquests punts =0)
c) Capacitat d'argumentació i justificació de les opinions defensades	1.Hi ha un posicionament específic dels autors de la carpeta en relació a un problema o situació concreta. 2.Aquest posicionament està ben explicat 3.S'argumenta de forma suficient el perquè d'aquest posicionament o les idees defensades 4.Si hi ha crítica d'una	1.Hi ha un posicionament específic dels autors de la carpeta en relació a un problema o situació concreta. 2.Aquest posicionament no està ben explicat 3.S'argumenta de forma suficient el perquè d'aquest posicionament o les idees defensades 4.Si hi ha crítica d'una	1.Hi ha un posicionament específic dels autors de la carpeta en relació a un problema o situació concreta. 2. Un dels punts 2, 3 (ref) no es compleix en alguna de les mostres 4.Si hi ha crítica d'una situació o altres opinions, es justifica el perquè d'aquesta crítica	1.No hi ha un posicionament clar dels autors de la carpeta en relació a un problema o situació concreta. 2.Si hi ha crítica d'una situació o altres opinions, es justifica el perquè d'aquesta crítica	1.No hi ha un posicionament clar dels autors de la carpeta en relació a un problema o situació concreta. 2.Si hi ha crítica d'una situació o altres opinions, es justifica escassament el perquè d'aquesta crítica (si no es compleix cap d'aquests punts =0)

	situació o altres opinions, es justifica el perquè d'aquesta crítica	situació o altres opinions, es justifica el perquè d'aquesta crítica			
d) Utilització correcta i precisa de la terminologia educativa pròpia dels continguts treballats	1.Utilització correcta dels conceptes i terminologia relacionada amb els continguts de l'assignatura 2.Ús d'un registre de llenguatge adequat en la redacció de les mostres	1.Algun dels dos criteris (ref) no es tenen presents en alguna de les mostres	1.En general, algun dels dos criteris (ref) no es té present en la majoria de les mostres	1. En general, els dos criteris no es tenen presents en alguna de les mostres	1. En general, els dos criteris no es tenen presents en la majoria de les mostres (si no es compleix cap dels punts en cap mostra =0)
e) Comprensió i integració dels conceptes bàsics relacionats amb els continguts de l'assignatura.	1.Es manegen amb soltura els conceptes bàsics relacionats amb els continguts de l'assignatura aplicables a alguna o a totes les mostres. 2. Els autors mostren que han integrat aquests continguts fent-ne referència o establint relacions entre aquests mateixos continguts o entre els continguts i altres situacions mostrades als articles, documents, reportatges, etc. referenciats.	1.Ús dels conceptes bàsics relacionats amb els continguts de l'assignatura, però amb poca seguretat 2. Els autors mostren que han integrat aquests continguts fent-ne referència o establint relacions entre aquests mateixos continguts o entre els continguts i altres situacions mostrades als articles, documents, reportatges, etc. referenciats.	1.En general, algun dels dos criteris (ref) no es té present en la majoria de les mostres	1. En general, els dos criteris no es tenen presents en alguna de les mostres	1. En general, els dos criteris no es tenen presents en la majoria de les mostres (si no es compleix cap dels punts en cap mostra =0)
f) Capacitat de comprensió i anàlisi de les situacions educatives, valorant les diferents dimensions i perspectives implicades.	1.Capacitat d'analitzar una situació d'intervenció educativa i destriar-ne les diferents perspectives implicades 2.Mostrar clarament aquestes diferents perspectives 3.Capacitat de posar-se en el lloc de l'altre, entendre les diferents perspectives de les persones implicades en una situació	1.Capacitat d'analitzar una situació d'intervenció educativa i destriar-ne les diferents perspectives implicades 2.Mostrar clarament aquestes diferents perspectives 3.Tot i mostrar domini dels dos indicadors anteriors, el treball no mostra la capacitat de posar-se en el lloc de l'altre, entendre les diferents perspectives de les persones implicades en una situació.	1.Capacitat d'analitzar una situació d'intervenció educativa i destriar-ne les diferents perspectives implicades 2. Les diferents perspectives no es mostren clarament en alguna de les mostres 3. En alguna de les activitats no es mostra la capacitat de posar-se en el lloc de l'altre	1. En general, els tres criteris no es tenen presents en alguna de les mostres	1. En general, els tres criteris no es tenen presents en la majoria de les mostres (si no es compleix cap dels punts en cap mostra =0)

<p>g) Capacitat de treballar en grup de forma cooperativa per assolir objectius comuns</p>	<p>1.Assistència a les reunions i permanència a les reunions de grup 2.Aportació d'idees sobre les qüestions a treballar 3.Recerca de documentació 4.Aportació de materials 5.Suport als membres del grup en la realització del treball 6.Equilibri entre els diferents resultats de les mostres grupals Aquest criteri és difícilment avaluable revisant únicament el resultat del treball. Cal tenir en compte l'autoavaluació de treball del grup. Val la pena valorar l'indicador núm. 6, perquè és el que mostra l'existència d'una fase de treball grupal.</p>				
<p>h) Recerca de fonts de documentació que permetin ampliar i aprofundir els continguts treballats a classe</p>	<p>1.Varietat i originalitat de fonts de documentació 2.Adequació de les fonts de documentació a la demanda de l'índex de la carpeta 3.El resultat del treball reflecteix una recerca exhaustiva i ben focalitzada.</p>	<p>1.El primer criteri no es compleix en alguna de les activitats de la carpeta. 2.Adequació de les fonts de documentació a la demanda de l'índex de la carpeta 3.El resultat del treball reflecteix una recerca exhaustiva i ben focalitzada.</p>	<p>1.Varietat i originalitat de fonts de documentació 2. En alguna de les mostres les fonts de documentació no són del tot adequades 3. El resultat del treball reflecteix una recerca exhaustiva i ben focalitzada.</p>	<p>1. En general, els tres criteris no es tenen presents en alguna de les mostres.</p>	<p>-Les fonts de documentació no són variades i, en general, són poc adequades -Les fonts de documentació no s'adeqüen a la demanda de l'índex de la carpeta -El resultat del treball reflecteix una recerca fàcil o superficial</p>
<p>i) Sensibilitat per les problemàtiques sociopolítiques i educatives</p>	<p>1.Capacitat d'anàlisi dels contextos socials on es desenvolupen les problemàtiques educatives estudiades 2.Capacitat d'empatia, de posar-se en el lloc de les persones que demanen un suport educatiu en relació a la seva participació social 3.Mostrar una actitud oberta davant les possibilitats de participació social de les persones i/o col·lectius amb els que treballen</p>	<p>1.Capacitat d'anàlisi dels contextos socials on es desenvolupen les problemàtiques educatives estudiades 2.El segon criteri no es compleix en alguna de les mostres 3.Mostrar una actitud oberta davant les possibilitats de participació social de les persones i/o col·lectius amb els que treballen</p>	<p>1.Capacitat d'anàlisi dels contextos socials on es desenvolupen les problemàtiques educatives estudiades 2.Els criteris 2 i 3 no es compleixen en alguna de les mostres</p>	<p>1. En general, els tres criteris no es tenen presents en alguna de les mostres</p>	<p>1. En general, els tres criteris no es tenen presents en la majoria de les mostres (si no es compleix cap dels punts en cap mostra =0)</p>

Valoració de l'experiència

Tot i que la valoració que fem de l'experiència és totalment positiva, cal dir que la seva implementació no ha estat fàcil. En primer lloc, no és fàcil per l'alumne que acaba d'incorporar-se a la Universitat adoptar un sistema de treball que l'exigeix un grau elevat de participació i de treball autònom. A l'inici hi ha un grau de desorientació important. Això implica un esforç molt gran per part de tothom en reconduir el treball, justificar-lo i explicar-lo gairebé de forma individual a cada grup. Per tant, és un sistema que demana molta més dedicació del professorat a l'estudiant que la condicionada per l'avaluació tradicional. A més, sobretot a l'inici costa d'establir la dinàmica de treball adequada; el sistema de seguiment implica una corresponsabilització de l'alumnat que de vegades no s'aconsegueix fàcilment: per exemple, les carpetes que no arriben fins el moment de la tutoria, els problemes dels grups que no s'acaben d'entendre... tot plegat petits entrebancs que es bo preveure abans d'iniciar l'experiència per tal de no acabar enyorant el tranquil, trist i solitari examen!

I ja per acabar: la satisfacció per l'experiència no ens fa perdre de vista la necessitat de millorar-ne alguns aspectes. Per començar, trobar un equilibri entre les mostres individuals i les grupals que ens permeti una més acurada avaluació de cada alumne. Sens dubte, especificar més i millor les diferents categories dels criteris d'avaluació. I un repte més important: traslladar els elements més positius d'aquest sistema d'avaluació al treball conjunt d'alumnat/professor de les activitats d'ensenyament/aprenentatge que es realitzen al llarg de la docència de l'assignatura.

Cas 2 Ús del portafoli com a mètode per implicar a l'estudiant en l'avaluació de les pràctiques

Context:

En aquest cas el portafoli s'utilitza per a l'avaluació continuada de les pràctiques de l'assignatura. L'assignatura d'Economia Política i Hisenda Pública és una troncal de primer curs de dret. Es tracta d'una assignatura de contingut eminentment teòric i aparentment desvinculat de la resta de matèries de la llicenciatura de dret, fet que desmotiva bastant als alumnes. És una assignatura anual, que es realitza en dos grups, un de matí i un de tardes, de 90 i 85 alumnes matriculats respectivament. La docència la realitza la mateixa professora en els dos grups. Com a suport a l'assignatura es disposa d'una web on s'hi troba el temari detallat de l'assignatura, les transparències utilitzades a classe, i tot el material relacionat amb les pràctiques i el portafoli. (<http://www3.udg.edu/fcee/professors/npascual/ecopol>)

Les pràctiques de l'assignatura tenen com a objectiu, principalment, l'acostar la teoria econòmica estudiada a l'actualitat diària i als interessos dels estudiants. Es tracta de vincular al màxim l'economia amb el món jurídic. També es procura mostrar els diferents punts de vista i debats existents entorn de la majoria de temes econòmics. Per això, per fer les pràctiques, es seleccionen retalls de premsa o articles, procurant que siguin el màxim d'actualitat, i que puguin il·lustrar els fenòmens econòmics estudiats. A partir d'aquests, es demanen als alumnes una sèrie de qüestions tant teòriques com relacionades amb el cas concret que s'analitza. Per respondre les preguntes els alumnes han de consultar els textos proporcionats i també els apunts o manuals.

Les pràctiques són exercicis d'entre un i tres fulls de llargada, que l'alumne realitza individualment fora de les hores lectives. Es calcula que cada pràctica costa a l'alumne entre 2 i 5 hores de treball.

L'adaptació al pla Bolonya va suposar el desdoblament de cada grup (matins i tardes) en 2 grups de pràctiques, que tenen classe alternativament cada quinze dies. Així, cada alumne té classe de pràctiques quinzenalment.

Per poder complir els objectius que ens hem fixat per a les pràctiques de l'assignatura és necessari realitzar uns 10 exercicis al llarg del curs. Al tenir uns grups tan nombrosos, és impossible portar un control quinzenal del treball individual de cada alumne.

L'avaluació per portafoli, basada en l'autocorrecció per part de l'estudiant i l'avaluació d'unes mostres seleccionades d'entre el total del treball realitzat, permet fer un seguiment d'aquest treball bastant satisfactori. Un altre objectiu que s'aconsegueix és mantenir l'alumne atent a l'actualitat econòmica, per tal que ell mateix pugui relacionar la teoria estudiada a l'assignatura amb la realitat econòmica. A més, al demanar-los sempre que expressin una opinió, se'ls obliga a reflexionar críticament sobre allò que han treballat.

El portafoli

Es tracta d'un portafoli de progrés (nivell). Consisteix en 3 parts:

- *Fulls de diàleg:*
 - **Full de presentació de l'alumne.**
 - i. A principi de **curs** se li demana que escrigui una **presentació personal** i es marqui uns objectius, reflexionant sobre la necessitat de cursar una assignatura d'economia dintre dels seus estudis jurídics.
 - ii. **Comentaris.** Se l'anima a que faci tots aquells comentaris que pensi que s'han de tenir en compte per la seva avaluació.
 - iii. **Auto-avaluació.** Es demana un comentari, a final de curs, basat en els punts forts i els punts febles del seu portafoli.
 - iv. **Índex i justificació de la selecció.** L'alumne ha de justificar el motiu pel qual ha escollit els treballs per ser avaluats.
 - **Full d'avaluació.** A principi de curs es dona a l'alumne la plantilla d'avaluació, que el professor anirà completant en les successives revisions del treball. D'aquesta manera els criteris d'avaluació són presents de forma tangible per a l'alumne des del primer moment.

A més de la rúbrica d'avaluació, es deixa suficient espai per afegir comentaris. Sovint els comentaris del professor són resposta a comentaris de l'alumne.

- *Pràctiques seleccionades*

El portafoli es recull per ser avaluat 3 (o 2) vegades al llarg del curs, i cada vegada l'alumne ha de seleccionar una pràctica per a l'avaluació. D'aquesta manera, al final de curs, hi haurà 3 pràctiques seleccionades.

Quan s'inclouen en el portafoli les pràctiques han sigut comentades i corregides a classe, de manera que les pràctiques seleccionades ja inclouen l'autocorrecció per part de l'alumne.

Es poden trobar exemples de les pràctiques a la web de l'assignatura <http://www3.udg.edu/fcee/professors/npascual/ecopol>

- *Annexes; inclouen:*
 - Tot el conjunt de pràctiques realitzades, amb la seva validació, i les correccions i comentaris d'opinió que l'alumne hagi afegit.
 - Altres annexes:

Estratègia de gestió i avaluació.

Per a les pràctiques els alumnes estan dividits en dos grups, que alternen les sessions de pràctiques cada quinze dies. Es tracta, doncs, de grups d'uns 40 alumnes, que tampoc permeten unes tutories massa personalitzades. Cada grup fa unes 12 sessions al llarg del curs.

- En la *primera sessió de pràctiques* es fa una explicació del funcionament del portafoli, a partir d'una presentació en power-point que resta penjada a la web.

En la mateixa sessió s'encarrega als alumnes que escriguin el **full de presentació**, per a la propera sessió de pràctiques

També en la primera sessió se'ls entrega el full de correcció, i es mostra el calendari de les pràctiques i dates d'entrega, que ja està fixat des del primer dia.

- A les *següents sessions* es presenta un exercici, que els alumnes hauran de fer en hores no lectives, i portar fet a la següent sessió.

També es corregeix l'exercici plantejat a la sessió anterior, de forma participativa i responent els dubtes que puguin haver sorgit.

Els exercicis que portaven els alumnes fets de casa, que són la base sobre la qual es fa l'autocorrecció, són validats per tal que es puguin demostrar les correccions fetes. Un sistema ràpid de validació consisteix en posar-hi un segell amb la data.

- *Fora de l'horari lectiu*, l'alumne ha de realitzar el treball per a la següent sessió, i acabar de realitzar les correccions de la sessió anterior.

També es demana a l'alumne que vagi recollint, al llarg del curs, tots aquells materials que consideri adients per al portafoli: retalls de premsa, recensió de llibres o pel·lícules.

Els materials aportats han d'anar acompanyats d'un comentari que els justifiqui. S'insisteix en que no es deixi la feina de recopilar tot el treball per a l'últim moment.

- *El portafoli es recull per a l'avaluació* 3 vegades (o 2) al llarg del curs: aproximadament per Nadal, Setmana Santa i a Final de curs. (L'augment en el nombre d'alumnes aquest darrer curs ha obligat a reduir les entregues de 3 a 2, per motius de temps de correcció). Abans de cada recollida es fa un recordatori dels criteris d'avaluació.
- *L'avaluació:*
La mitja de la nota obtinguda en les 3 (o 2) pràctiques seleccionades suposa el 80% de la nota del portafoli. El 20% restant prové de la resta de criteris avaluats.

Les pràctiques seleccionades s'avaluen tenint en compte les pautes donades a la sessió de correcció, amb una nota de l'1 al 10. A més de la correcció de l'exercici i la comprensió dels conceptes, es té en compte la capacitat d'expressió escrita, la capacitat de síntesi, la capacitat de crítica al formular opinions i la capacitat d'autocrítica, que es mostra amb les autocorreccions.

La resta d'elements avaluats es puntuen cadascun amb una nota d'entre 0 i 0,5, en total sumen 2.

- **presentació i format:** la presentació ha de ser ordenada, i els treballs s'han de presentar mecanografiats.
- **Idoneïtat dels objectius i comentaris:** s'avaluen tant els comentaris del full de presentació de l'estudiant com, sobretot, els comentaris d'opinió que es demanen a les diferents pràctiques.
- **Auto-correcció:** es comprova que s'hagin corregit totes les pràctiques.
- **Idoneïtat altres annexes:** es demana a l'alumne que afegixi tots aquells materials que consideri adients per al portafoli: retalls de premsa, recensió de llibres o pel·lícules. Els materials aportats han d'anar acompanyats d'un comentari que els justifiqui.

Mesures per incentivar l'aprenentatge autoreflexiu

- En el portafoli es dóna molta importància als comentaris crítics dels alumnes, tant relatius als temes tractats en les pràctiques com a les pràctiques en sí.
- A les sessions de pràctiques són els propis alumnes que han de corregir el seu propi treball. D'aquesta manera s'adonen dels seus errors i tenen l'oportunitat d'esmenar-los abans d'entregar la pràctica per a ser evaluada.
- Diàleg freqüent, tant amb els fulls de diàleg (3 vegades l'any) com a través del correu electrònic.
- Els "altres elements" que formen el 20% de la nota són "d'avaluació continuada", de manera que l'alumne té la possibilitat de millorar-los fins a la presentació final.
- El full d'avaluació, que resumeix els criteris d'avaluació, s'entrega als alumnes a principi de curs i queda arxivat al portafoli fins a l'entrega final, amb les anotacions que s'hi van fent en les successives avaluacions.

Per al bon funcionament del sistema d'avaluació per portafoli, es considera indispensable:

- Una bona presentació el primer dia. El power point utilitzat resta disponible al web.
- Tot el material, i els criteris d'avaluació, es troben penjats al web.
- Respectar escrupolosament la planificació: no tancada en contingut però sí en calendari.
- Insistir al llarg del curs perquè no deixin la feina per última hora, especialment la feina d'autocorrecció, i perquè no perdin de vista l'objectiu final d'elaborar un portafoli.

Valoració de l'experiència

El portafoli permet fer un nombre relativament gran de pràctiques fins i tot amb grups molt nombrosos. Si bé aquest sistema també té un límit (com s'ha demostrat amb el pas d'uns 100 alumnes a uns 150), fa l'avaluació continuada molt més assumible pel professor que en el sistema tradicional (corregir cadascuna de les pràctiques individualment). Permet doncs aprofitar els beneficis de l'avaluació continuada en assignatures amb un nombre d'alumnes molt gran.

L'autocorrecció dels exercicis és molt important perquè els alumnes assoleixin els continguts i s'adonin del que encara els falta. La seva participació en l'avaluació també afavoreix el sentiment d'una avaluació equitativa.

Tant quan s'han fet enquestes valoratives als estudiants com a partir dels comentaris que expressen en els portafolis, les opinions dels estudiants són molt favorables a aquest sistema d'avaluació. Els estudiants més motivats tenen l'oportunitat d'ampliar les diferents pràctiques i, sobretot, de demostrar el seu interès adjuntant altres mostres.

El portafoli requereix una tasca de planificació important a principi de curs. Una vegada engegat el sistema, i sobretot quan els alumnes han entès com se'ls avaluarà (després de la primera entrega), el sistema es fa molt més dinàmic i la seva execució és senzilla.

Mostra de Plantilla d'avaluació:

<u>Avaluació final del portafoli de pràctiques</u>				
Nom.....			Grup.....	
Nota de les pràctiques*	1	2	3	mitja
Nota altres elements*	1	2	Final	
Presentació i format				
Idoneïtat objectius i comentaris				
Autocorrecció				
Idoneïtat altres annexes				
Total nota				
	80% nota pràctiques		Nota altres	Nota final
Nota Final				

* Nota de les 3 pràctiques seleccionades, valorada de 1 a 10.
* Resta d'elements avaluats, cadascun de 0 a 0,5.

Cas 3.- El portafoli en un ensenyament basat en e-learning i tutories

Context:

Aquest cas descriu l'aplicació del portafoli en un curs d'Histologia Vegetal de la llicenciatura de Biologia (Facultat de Ciències). En aquesta assignatura l'ús del portafoli és part d'un projecte per substituir les classes magistrals per un sistema basat en e-learning i tutories. L'objectiu final és incentivar la capacitat d'auto-aprenentatge i la formació del pensament crític i reflexiu i potenciar l'ús de les noves tecnologies. Es va elegir el portafoli com a mètode

d'avaluació per què, comparativament amb els exàmens convencionals, treu molta pressió a l'estudiant i l'esforç que exigeix un curs basat en e-learnig i tutories es veu més ben recompensat. Amb el portafoli no cal memoritzar per a l'examen i, en canvi, l'alumne pot posar de relleu aquells aspectes que més ha treballat i es facilita l'avaluació de les competències transversals adquirides, com el pensament crític i la reflexió.

La Histologia Vegetal té una càrrega de 5 cr que s'imparteixen en 8 setmanes. El temari es distribueix en tres blocs que corresponen, respectivament al desenvolupament vegetal (1,5cr), l'estudi dels teixits (1,5 cr) i la introducció a l'organografia (2cr pràctics). Els dos primers blocs s'imparteixen en 10 sessions de tutoria de 1h i el tercer en 5 sessions de laboratori de 4h.

Els alumnes disposen d'un manual on-line per l'assignatura (<http://ciencies.udg.es/ciencies/depart/biologia/suro/histo/biologiaceelular/index.htm>) amb el contingut dels tres blocs. Cada tema del manual es descriu amb un text detallat, un esquema resum, il·lustracions, un llistat de preguntes i un llistat de links i bibliografia. Les tutories consisteixen en plantejar casos i resoldre dubtes. Les sessions de laboratori es basen en el diagnòstic de preparacions. Els alumnes assisteixen a tutories i laboratoris en grups de 15.

L'estrategia consisteix en una programació molt rigorosa distribuint el temari per sessions de manera a que cada tutoria o cada sessió de laboratori tenen un contingut assignat. L'alumne ha d'assistir a classe amb la feina preparada prèviament i ha de ser capaç d'aplicar els coneixements adquirits per resoldre les preguntes i els problemes que es plantegin. A cada sessió, per assegurar ha fet la preparació, es demana un full amb les respostes d'un mínim de 5 preguntes del manual relacionades amb el tema corresponent. Aquest full és validat pel professor i serveix per què l'alumne pugui acreditar que ha fet un treball continuat sense saltar cap tema.

El portafoli.

Està dissenyat per què a més dels conceptes de la Histologia Vegetal, amb la preparació del portafoli l'alumne adquireixi alguns coneixements transversals importants. Un objectiu del principal és que aprengui un correcte tractament dels coneixements que vol transmetre: com organitzar la informació, quins són els conceptes clau que vol destacar, per què cal utilitzar un llenguatge concís i precís fent ús de la terminologia científica i per què cal editar el text. Tots aquests coneixements li seran útils a l'hora de redactar una memòria o un article en la seva vida professional. Un segon objectiu és aprendre a formular preguntes, és a dir, com plantejar una hipòtesi en forma de qüestions, un aspecte especialment important per aquells que es vulguin dedicar a la recerca. L'alumne ha de saber la diferència entre preguntes descriptives, comparatives i inquisitives. Un tercer objectiu que és molt important en una assignatura de ciències morfològiques com la Histologia Vegetal, és la capacitat d'utilitzar el llenguatge gràfic. Aquest punt és especialment rellevant per que la mitjançant dibuixos interpretatius i esquemes s'aprèn a interpretar estructures complexes. Tinguis en compte que per fer un dibuix interpretatiu cal d'entendre com està formada aquesta estructura. Finalment, la realització del portafoli també ha de servir per a què l'alumne adquireixi una visió global de l'assignatura.

El portafoli, en aquest cas, degut a l'elevat nombre d'estudiants, és un portafoli senzill i molt normativitzat. Consta de dos fulls de diàleg -presentació i cloenda- i de cinc fulls de mostres - un per a cadascun dels tres blocs de l'assignatura, un per a una pregunta desenvolupada i un per a un dibuix interpretatiu. En total 7 fulls (o 6 si el dibuix i la pregunta es responen en el mateix full) que s'han de presentar impresos només per una cara. Un resum de l'estructura del portafoli es pot veure en l'annex 1.

El full de presentació conté les dades, els objectius i l'índex de les mostres amb una justificació. Definir objectius ajuda a l'autoreflexió i fer l'índex i justificar la selecció ajuda a formar-se una idea de conjunt. Els fulls corresponents als blocs temàtics han de contenir preguntes i respostes. D'aquesta manera es posa de manifest la capacitat de formular bones preguntes i, donada la limitació d'espai, d'estructurar respostes concises. La pregunta desenvolupada serveix de motivació per desenrotllar algun aspecte que ha cridat particularment l'atenció. El dibuix interpretatiu, amb la retolació i el peu de figura, posen de manifest la capacitat d'interpretar preparacions a través del llenguatge gràfic. Finalment, el full de cloenda aporta criteris addicionals com els links consultats, les hores dedicades a l'assignatura, una nota d'autoavaluació i altres comentaris que es vulguin fer arribar al professor.

Estratègia de gestió i avaluació.

El portafoli s'avalua només una vegada. Al llarg curs el professor valida els fulls de les tutories però no els corregeix. Les tutories serveixen per resoldre dubtes posar exemples de preguntes i respostes, però es deixa a la responsabilitat de l'alumne corregir-los. La data d'entrega del portafoli es fixa dues setmanes després d'acabar les tutories. Donat que es tracta d'un portafoli curt i estructurat, la correcció no és més llarga ni més difícil que amb els exàmens convencionals.

L'avaluació es fa mitjançant una pauta o rúbrica amb diferents conceptes que s'avaluen en tres graus en relació a un nivell estàndard (no assoleix, assoleix i està per sobre). La plantilla d'avaluació s'inclou a la portada del portafoli (vegeu annex 2). Es valoren 6 conceptes. El concepte "selecció de mostres" avalua l'habilitat a l'hora de seleccionar les mostres en relació als objectius i la capacitat justificar la selecció. El concepte " formulació de preguntes" avalua la capacitat de plantejar i combinar bones preguntes. El concepte "abast de les respostes" avalua la capacitat d'aportar informació rellevant i de nivell en les respostes. L'apartat "llenguatge escrit" valora la claredat i precisió del llenguatge. L'apartat "llenguatge gràfic", l'habilitat per fer dibuixos interpretatius basats en les preparacions estudiades. Els concepte "retolació i peu de figura" valoren la capacitat de fer que la figura es pugui interpretar independentment del text, un aspecte bàsic en una publicació científica. Finalment, el concepte "presentació" valora la capacitat de seguir estrictament unes normes de presentació, un altra punt important de cara a les publicacions.

Tots els portafolis que assoleixen o estan per sobre del nivell estàndard són aprovats amb notes que van de 6-9. En general, la majoria dels portafolis aproven amb un escalat de notes que reflecteix el nivell dels estudiants. Els portafolis que són deficientes en un o més conceptes es consideren s'han de tornar a presentar a la següent convocatòria, Els alumnes que no aproven, accepten força bé el sentit de les correccions, encara que de vegades cal explicar-ho molt detalladament.

Mesures per incentivar l'aprenentatge autoreflexiu.

La primera setmana de curs es fan tres sessions presencials amb tota la classe per explicar el contingut i els objectius del curs, el sistema de tutories i el portafoli. Tot el material d'aquestes sessions està disponibles a la intranet de la UdG. Al final de curs es torna a explicar el portafoli s'envia recordatori (annex 1) amb els punts més destacats. Un cop corregits tots els portafoli s'envia per mail un comentari general dels resultats i després cada alumne pot revisar el seu resultat concret. En general els comentaris dels alumnes són positius i valoren el fet d'haver de reflexionar sobre els seus objectius de formació i sobre l'assignatura. El que més valoren, però, és el fet del treball continuat.

Recordatori-resum que s'envia als alumnes quan comencen a preparar el portafoli

- **Què és el portafoli?**
Mostra representativa del treball.
- **Què s'ha de presentar?**
Presentació, Blocs I,II i III + pregunta i diagrama o dibuix.
- **Què s'avalua?**
Idoneïtat de les preguntes; idoneïtat de les respostes; llenguatge gràfic i presentació.
*** Copiar textualment un text o un esquema és un plag i si es descobreix suposa la anulació del portafoli.*
- **Com s'ha de presentar?**
Imprès. Folis ordenats i GRAPATS (sense fundes ni cobertes).
Portada segons model. Full de Presentació: 1 foli per una cara. Fulls de preguntes: un foli per una cara per bloc; pregunta desenvolupada, un foli per una cara, diagrama, un foli.
(la pregunta i el diagrama es poden presentar en un sol foli per una cara). Cloenda: 1 foli.
- **Què s'ha de posar al full de presentació?**
Els objectius. L'índex i justificació dels temes
- **Quines preguntes es poden triar?**
De la web o inventades. Relacionada amb els objectius i contingut de l'assignatura.
- **Què s'ha de posar al full de cloenda?**
Links. Auto avaluació. Esmentar si es vol optar a matrícula d'honor. Comentari al professor: allò que vulgueu comentar sobre l'assignatura, el mètode o el vostre treball.
- **Quan s'ha de presentar?**
S'ha d'entregar a consergeria el dijous 14 de desembre.

Recomanacions No atabalar-se, planificar el portafoli en conjunt, procurar dedicar-hi el temps just que no vagi en detriment d'altres assignatures. Revisar acuradament abans d'entregar. Pensar que utilitzant uns marges ajustats i una caixa de lletra adequada, un foli pot contenir molta informació.

Mostra de Plantilla d'avaluació:

	per sota	nivell standard	per sobre
Selecció de mostres			
Formulació preguntes			
Abast de les respostes			
Llenguatge escrit			
Llenguatge gràfic			
Retolació/peu figura			
Presentació	no ajustada	correcta	excepcional

Conclusions

En conjunt les nostres experiències han estat molt positives i el fet més valorat per nosaltres és implicar els estudiants en un aprenentatge reflexiu. En els tres casos la tipologia de les matèries i el marc de la docència són diferents, igualment com els objectius docents, però en tots hem fet una adaptació del portafoli que ens ha permès millorar la docència. Des de que varem començar hem hagut d'ajustar el contingut i plantejaments del portafoli, millorar i simplificar les estratègies de gestió i, sobretot, millorar els criteris d'avaluació per progressivament definir una rúbrica que ens permeti valorar els coneixements del temari i de les habilitats transversals. L'esforç, però, creiem que ha valgut la pena. Per part de l'estudiant, el recull de tot el treball avaluable i la intervenció en la selecció de les mostres fan que adquireixi consciència del treball; el fet d'haver de justificar la selecció de les mostres i la possibilitat d'esmenar errors potencien l'autocrítica, i tot això en conjunt facilita que l'estudiant s'impliqui més en l'assignatura. Des d'aquí encoratgem a tots aquells que vulguin incorporar el portafoli doncs, des del nostre punt de vista, és una eina útil i eficaç en l'àmbit universitari.

Posant en comú les nostres experiències, volem insistir en el que considerem elements clau per una implementació eficaç de l'avaluació per portafoli: abans de començar l'experiència pensar bé el disseny del portafoli (quines mostres i com han d'estar organitzades...) i definir una estratègia que s'ajusti als objectius docents i sobretot a la realitat de l'aula (quin seguiment, quins terminis, si s'avaluarà una o més vegades). Millor començar amb uns objectius modestos però que es puguin assumir, preveure que les tasques de preparació i control es podran realitzar en els terminis previstos. Tingueu en compte que la correcció del portafoli, si està ben organitzat i si els criteris per avaluar són clars, és una tasca en general més agradable i més variada que la correcció d'un examen tradicional amb preguntes. És especialment interessant la possibilitat de combinar l'avaluació per portafoli amb una docència per tutories o en petit grup, tot i que el sistema del portafoli es pot aplicar també a grans grups. Molt important definir d'entrada els conceptes que seran avaluats i construir una rúbrica simple però consistent. És bàsic dedicar tot el temps que calgui a explicar els objectius i el funcionament del sistema per aconseguir implicar plenament els alumnes. Finalment, a l'hora d'implementar el sistema del portafoli no es pot oblidar el marc general en el qual s'imparteix la docència. El grau d'acceptació per part de l'alumne de les noves metodologies pot variar segons la càrrega docent que suporta o els horaris o les instal·lacions. Una càrrega excessiva o mal distribuïda, uns horaris inadequats o un ambient general que desmotivi l'esforç individual poden malmetre el millor experiment.

Bibliografia

Barbera, E. (2005). La evaluación de competencias complejas: la práctica del portafolio. *Educere*, 9, 497-504.

Colén, M. T. (2006). *La Carpeta de aprendizaje del alumnado universitario : la autonomía del estudiante en el proceso de aprendizaje*. Barcelona : Octaedro (Universitat de Barcelona, Institut de Ciències de l'Educació)

Lankard Brown, B. (1997) Portfolio assessment: a missing link in student evaluation. *Trends and Issues Alert no. n/a* . Recuperat 20 abril 2008, a <http://www.cete.org/acve/docgen.asp?tbl=tia&ID=106>

Mahood, J. "An Introduction to Science Portfolios". Acces Excellence. National Health Museum. California (USA) Recuperat 20 abril 2008 a http://www.accessexcellence.org/LC/TL/mahood_port.html

Pickett N, Dodge G. "Rubrics for web Lessons". Recuperat 20 ab ril 2008 a <http://webquest.sdsu.edu/rubrics/weblessons.htm>. Veure Guidelines: http://edweb.sdsu.edu/triton/july/rubrics/Rubric_Guidelines.html i també <http://webquest.sdsu.edu/rubrics/rubrics.html>

Universitat Miguel Hernández. *El portafolio del estudiante. Ficha metodològica coordinada por la Universidad Miquel Hernández*. Recuperat 20 abril 2008 a <http://www.recursoseees.uji.es/fichas/fm4.pdf>

Qüestions i/o consideracions per al debat

El sistema d'avaluació per portafoli i la càrrega lectiva dels estudiants.

El sistema d'avaluació per portafoli i la càrrega docent del professorat: condicions de treball, tamany dels grups...